

EURÓPAI PARLAMENT

2009 - 2014

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

2009/2105(INI)

19.10.2009

JELENTÉSTERVEZET

a mezőgazdasági termékekre vonatkozó minőségpolitikáról: a követendő
stratégia kérdése
(2009/2105(INI))

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság

Előadó: Giancarlo Scotta'

PR_INI

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY	3
INDOKOLÁS.....	8

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

a mezőgazdasági termékekre vonatkozó minőségpolitikáról: a követendő stratégia kérdése (2009/2105(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a mezőgazdasági termékekre vonatkozó minőségpolitikáról szóló, 2009. május 28-i bizottsági közleményre (COM(2009)0234),
 - tekintettel a „Zöld könyv a mezőgazdasági termékek minőségéről: termékszabványok, gazdálkodással kapcsolatos követelmények és minőségi rendszerek” című, 2008. október 15-i bizottsági dokumentumra (COM(2008)0641),
 - tekintettel „Az élelmiszerek minőségének biztosítása, beleértve az előírások harmonizálását vagy kölcsönös elismerését ” című, 2009. március 10-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel a mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozó minőségpolitikáról szóló, 1998. október 9-i állásfoglalására²,
 - tekintettel a Bizottság szolgálatainak az élelmiszerminőség-tanúsítási rendszerekről szóló, 2008. októberi munkadokumentumára,
 - tekintettel a közös agrárpolitika (KAP) állapotfelmérésére,
 - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
 - tekintettel a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság jelentésére és a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság és a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Bizottság véleményére (A7-0000/2009),
- A. mivel az élelmiszerekre vonatkozó minőségi előírások világszerte az Európai Unióban a legszigorúbbak, és e szigorú előírásokat az európai fogyasztók igénylik, és a hozzáadott érték maximalizálásának egyik eszközéül szolgálnak,
- B. mivel az európai minőségi termékek az Európai Unió eleven kulturális és gasztronómiai örökségét képezik, és számos európai régióban a gazdasági és társadalmi tevékenység alapvető összetevői, amelyek alapot adnak a helyi valósághoz közvetlenül kapcsolódó tevékenységekhez, különösen falusi környezetben,
- C. mivel a fogyasztók érdeklődése nem csupán az élelmiszerbiztonság, hanem az élelmiszerek származása és előállítási módja iránt is egyre nő; mivel az Európai Unió már reagált e tendenciára négy élelmiszerminőségi, illetve eredetmegjelölési rendszer, éspedig az oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM), az oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ), a hagyományos különleges termékek (HKT) és az ökológiai termelés jelölésének

¹ P6_TA-PROV(2009)0098.

² HL C 328., 1998.10.26., 232. o.

bevezetésével,

- D. mivel a tanúsítási rendszereket a fogyasztók a magasabb minőség garanciájának tekintik,
- E. mivel az egyes mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek eredetére és jellemzőire vonatkozó részletes tájékoztatáshoz az új technológiákat fel lehet használni,

Általános megjegyzések

1. üdvözli a Bizottság közleményét, valamint hogy abba a mezőgazdasági termékek minőségéről szóló zöld könyv által elindított gondolkodási folyamatot követően a parlament több ajánlását is felvették; szeretné, ha a Parlament által ezen állásfoglalásban javasolt intézkedéseket a konzultációs folyamat során a termelőktől és az élelmiszer-előállítóktól kapott visszajelzések gyakorlatba való átültetése érdekében minél előbb végrehajtanák;
2. hangsúlyozza, hogy a minőség az élelmiszerlánc egészére nézve kulcsfontosságú kérdés, és nélkülözhetetlen érték az európai agrár-élelmiszeripari termékek számára; úgy véli, hogy a minőség jelentős üzleti előnyök alapját képezheti az európai termelők számára;
3. úgy véli, hogy az EU minőségpolitikája fokozott versenyképességhez vezethet, és hozzáadott értéket jelenthet az európai régiók gazdasága számára; továbbá hogy a minőségi termelés sok korlátozott termelési lehetőségekkel rendelkező vidéki terület esetében gyakran az egyetlen esélyt jelenti; emellett úgy véli, hogy a minőség a termékek sokféleségének egyik hajtóereje;
4. bízik abban, hogy a minőségpolitika jelentős fejlődést hoz az európai mezőgazdaságban, amely nagy mennyiségű – a földrajzi jelzések esetében már 14 milliárd eurót meghaladó – mezőgazdasági terméket állít elő;

Az uniós termelési követelmények és forgalmazási előírások

5. hangsúlyozza, hogy hivatalosan el kell ismerni az európai termelők annak érdekében tett erőfeszítéseit, hogy megfeleljenek az uniós termelési követelményeknek a minőségi, környezetvédelmi, állatjóléti és egészségügyi előírások tekintetében;
6. e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy készítsen tanulmányt a rendelkezésre álló lehetőségekről, amelyekkel lehetővé lehet tenni az európai termelők számára, hogy termékeiken feltüntessék a minőség, az élelmiszerbiztonság és valamennyi európai termelési előírás tiszteletben tartása iránti elkötelezettségüket, akár egy uniós minőségi logón keresztül, amely kizárólag a teljes egészében európai termelésből származó mezőgazdasági termékek számára lehetne elérhető;
7. úgy véli, hogy a forgalmazási előírások továbbra is fontos szerepet töltenek be a termelési láncban, és ezért fenn kell tartani őket; átláthatóvá teszik a piacon végbemenő változásokat, lehetővé teszik a fogyasztók számára a termékek árának, méretének és minőségének összehasonlítását, és biztosítják az egyenlő feltételeket az európai versenyben;

8. támogatja, hogy az érdekelt felek saját forgalmazási előírásokat dolgozhassanak ki a szakmai szövetségek és más szervezetek, például az Európai Szabványügyi Bizottság (CEN) keretén belül; ezek az előírások azonban csak kiegészítő jellegűek lehetnek, és nem állhatnak ellentétben az európai szabályokkal;
9. támogatja további választható fenntartott jelölések bevezetését, különösen a „hegyi termék” és az „alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó” megjelölések fogalmának és alkalmazhatóságának egyértelmű meghatározása tekintetében; támogatását fejezi ki továbbá a „hegyi termék” jelenleg csupán néhány tagállamban szabályozott fogalom meghatározásának uniós szintű harmonizációja iránt;
10. támogatja, hogy a lehető legtöbb információval lássák el a fogyasztókat; egyetért a termelés helyére utaló címkézésre vonatkozó átfogó és kötelező érvényű szabályozás bevezetésével; úgy véli, hogy ennek során figyelembe lehet venni az európai szintű működés költségeit és az egyes ágazatok, így például a feldolgozott mezőgazdasági termékek ágazatának sajátosságait;
11. emlékeztet arra, hogy ezt a gyakorlatot sikerrel alkalmazzák olyan országokban, mint Ausztrália és az Egyesült Államok, és a termelés helyére utaló címkézés az Európai Unióban már több mezőgazdasági termék esetében kötelező;
12. szeretné, ha a termelés helyére utaló címkézést a feldolgozott élelmiszerek esetében is alkalmaznák, a felhasznált főbb nyersanyagok figyelembevételével;
13. úgy véli, hogy a végrehajtás tényleges költségeit a Bizottságnak egy e tárgyban készített átfogó tanulmányban kell elemeznie annak érdekében, hogy az új jogszabály ne rőjon túlzott költségeket a kis- és közepes méretű termelőkre; úgy véli, hogy ehhez a címkézés mellett több más lehetőséget is tekintetbe kell venni, például a vonalkódok használatát és a weboldalakon keresztül történő tájékoztatást;

Földrajzi jelzések és hagyományos termékek

14. úgy véli, hogy a földrajzi jelzések kiemelt jelentőséggel bírnak az európai mezőgazdaság szempontjából; meggyőződése, hogy a földrajzi jelzések bejegyzésére szolgáló három (a borokra, a szeszesitalokra, illetve a mezőgazdasági termékekre és élelmiszerekre vonatkozó) rendszert jelenlegi formájában fenn kell tartani;
15. úgy véli továbbá, hogy a meglévő két eszközt (az oltalom alatt álló eredetmegjelölést – OEM és az oltalom alatt álló földrajzi jelzést – OFJ) szintén fenn kell tartani a jövőben, tekintettel elismertségükre és sikerükre; meggyőződése, hogy a fogyasztó számára egyértelműbb különbséget kell tenni az OEM és az OFJ között, és ezt átfogó tájékoztatói és promóciós erőfeszítéseken keresztül lehet elérni;
16. hangsúlyozza, hogy a termelők tapasztalata alapján az OEM és az OFJ meghatározásán keresztül történő termékminőség-irányítás és a visszaélésekkel szembeni védelem nem bizonyul elegendőnek a földrajzi jelzessel rendelkező termékek további fejlődéséhez; kéri, hogy végezzenek alapos elemzést annak megállapítására, hogy mely eszközök alkalmasak az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel és az oltalom alatt álló földrajzi jelzessel ellátott termékek termelési volumenének irányítására;

17. úgy véli, hogy egyik eszköz esetében sem szabadna további feltételeket előírni a tanúsítási eljáráshoz, hanem inkább az egyszerűsítést kell célul kitűzni;
18. kéri, hogy tegyék kötelezővé a címkézésen (és valamennyi más rendelkezésre álló eszközökön) keresztül történő tájékoztatást a nyersanyagok termelési helyére vonatkozóan, amennyiben az nem egyezik a földrajzi jelzés szerinti hellyel, illetve a termelő nevére vonatkozóan, amennyiben a terméket valamely kiskereskedő saját márkaneve alatt hozzák forgalomba;
19. ellenzi, hogy a földrajzi jelzéseket márkajegyekkel lehessen helyettesíteni, mivel ezek alapvetően különböző jogi eszközök;
20. kéri továbbá a földrajzi jelzések hivatalból történő szigorú védelmét mint valamennyi tagállam hatóságaira rótt kötelezettséget; szeretné, ha ezzel a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról szóló, 2006. március 20-i 510/2006/EK rendelet¹ felülvizsgálata keretében és az alkalmazandó ellenőrzési eljárások jobb meghatározásán keresztül külön foglalkoznának;
21. úgy ítéli meg, hogy meg kell őrizni a garantáltan hagyományos különleges termékeket (GHKT), a nyilvántartásba vételre vonatkozó megfelelő szabályokat azonban tovább kell egyszerűsíteni; emlékeztet arra, hogy a GHKT viszonylag új keletű eszköz, ami magyarázattal szolgál a lassú fejlődésére; úgy ítéli meg, hogy erről az eszközről jobban kellene tájékoztatni a termelőket, és engedni kellene, hogy az Európában zajló minőségtámogatás ismert eszközévé váljon;
22. szorgalmazza, hogy – a nemzetközi nyilvántartásokba történő felvétel és a WTO-rendszerben történő nemzetközi elismerés révén – a harmadik országokban védjék jobban a földrajzi jelzéseket; támogatja a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy a földrajzi jelzéseket a „hamisítás elleni kereskedelmi megállapodás” hatálya alá vonja, és beilleszti a „hamisítás és termékalkodás jövőbeni európai megfigyelőközpontjának” tevékenységébe;

Biogazdálkodás

23. megerősíti arra vonatkozó meggyőződését, hogy a biogazdálkodás az európai mezőgazdasági termelők számára jelentős növekedési lehetőséget kínál; támogatja a biotermékek jelölésére szolgáló új uniós logó – amely az EU-ban előállított valamennyi mezőgazdasági termékre lesz alkalmazandó – kidolgozására irányuló közelmúltbeli erőfeszítéseket;
24. úgy véli, hogy a biotermékeket ellenőrző és hitelesítő szervezeteknek és eljárásoknak tipológiai szempontból egységesebbnek kell lenniük annak érdekében, hogy az új uniós logó által, amely hasonló termelési, ellenőrzési és hitelesítési feltételeket garantál közösségi szinten, és amely hozzájárul a problémák megoldásához és még inkább előmozdítja a biotermékek egységes közös piacát, biztonságérzetet és bizalmat lehessen kelteni a fogyasztókban;

¹ HL L 93., 2006.3.31., 12. o.

25. úgy ítéli meg, hogy az olyan nem biotermékek megjelenése, amelyek címkézése azt sugallja, hogy e termékek biotermékek, káros hatást gyakorol a biotermékek egységes európai uniós piacának fejlődésére; ezzel összefüggésben aggodalmának ad hangot azon törekvésekkel kapcsolatban, amelyek a biotermék címkéknek a nem a biogazdálkodási elveknek megfelelően előállított élelmiszeripari termékekre történő kiterjesztésére irányulnak;
26. megerősíti, hogy a biotermékek belső piaca működésének előmozdítása érdekében az alábbiakra van szükség:
- fel kell tüntetni a harmadik országokból érkező friss és feldolgozott biotermékek származási országát függetlenül attól, hogy használatos a biotermékek vonatkozásában a közösségi logó,
 - meg kell erősíteni az európai logó iránti bizalmat a biotermékek népszerűsítésére irányuló programon keresztül,
 - a biogazdálkodási módszerekkel kapcsolatban említett nem mezőgazdasági termékeket a biogazdálkodás keretében előállított mezőgazdasági termékek megjelölésétől megkülönböztethetően kell megjelölni;
27. üdvözli a hagyományos és biotermékek hivatalának létrehozását a tagállamokban; szükségesnek tartja, hogy minden tagállamban legyen olyan, akár állami-, akár magánszférában működő, a termelők és a fogyasztók által egyaránt elismert intézmény, amely ellenőrzi a hazai bio- és minőségi termékek előállítását és e termékeket népszerűsíti;

Tájékoztatási és támogatási politika

28. támogatja az európai uniós élelmiszerminőségi és élelmiszerbiztonsági politikák minél szélesebb körű megismertetésére irányuló európai intézkedést; azt javasolja a Bizottságnak és a tagállamoknak, hogy fokozzák erőfeszítéseiket azon élelmiszerminőségi, és -biztonsági előírások ismertetésére és elterjesztésére vonatkozóan, amelyeket a közösségi termékek tekintetében kell betartani;
29. hangsúlyozza az európai uniós finanszírozás lehetséges szerepét ezen a téren, különösen az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMOGA) keretében rendelkezésre álló eszközök révén; mindazonáltal felhívja a figyelmet arra, hogy a világszintű pénzügyi válság következtében a kistermelők számára a hitelfeltételek szigorúbbá váltak, és hogy ez drámai mértékben korlátozza e termelőknek a vidékfejlesztési programok által előírt társfinanszírozáshoz való hozzáférését;
30. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

INDOKOLÁS

A piaci globalizációra és az Európát és mezőgazdaságát jelenleg sújtó komoly válságra a mezőgazdasági piac által adható egyik lehetséges válasz a termékminőség hangsúlyozása.

Az EU minőségpolitikája fokozhatja a versenyképességet, és hozzáadott értéket hozhat létre Európa regionális gazdaságai számára: sőt, az egyedüli fejlődési lehetőséget nyújtja számos olyan vidéki terület esetében, amelyeken kevés termelési alternatíva létezik.

A minőségpolitikát nem lehet elválasztani a KAP egészétől, és e politika nem vonhatja ki magát az olyan új kihívásokkal való szembenézés alól, mint az éghajlatváltozás elleni küzdelem, a biodiverzitás megőrzésének szükségessége, az energiaellátási kérdések, a bioenergiák és az állatjólét fejlesztése, nem is beszélve a mezőgazdasági vízgazdálkodásról, amelynek terén a társadalom immáron fejlesztéseket követel meg.

Ezeket az összetett kérdéseket, valamint a fogyasztók növekvő elvárásait megfelelően be kell illeszteni a mezőgazdasági termékekre vonatkozó jövőbeni minőségi politikába, méghozzá olyan minőségi koncepció alapján, amely nem korlátozott és nem statikus, hanem kapcsolódik a modern mezőgazdaság jelentős lappangó lehetőségeihez, amely mezőgazdaság Európa esetében dinamikus, gazdag és diverzifikált, továbbá nemcsak magas színvonalú élelmiszeripari termékeket, hanem nagy értékű szolgáltatásokat is tud nyújtani a folyamatosan fejlődő társadalom számára.

Az előadó üdvözli a Bizottság közleményét és a Parlament ajánlásainak a mezőgazdasági termékek minőségéről szóló zöld könyvről folytatott vitát követően a szövegbe történő beillesztését. Az előadó reméli továbbá, hogy a Parlament által ebben a jelentésben az ágazatban lévő különböző egyesületek képviselőivel folytatott megbeszélések és a tőlük kapott értékelések eredményeképpen javasolt intézkedéseket a lehető leghamarabb megvalósítják.

Az előadó mindenekelőtt a gazdálkodási követelményeket és a forgalmazási előírásokat vizsgálja meg. Mérlegeli a kizárólag Európából származó és Európában feldolgozott termékekre vonatkozó uniós minőségi logóra irányuló bizottsági javaslatot. Ez a logó védelmet biztosítana azon európai termékek számára, amelyek eleget tesznek a termelési előírásoknak, és az európai mezőgazdasági termelők magas termelési színvonal megőrzésére irányuló erőfeszítéseinek hivatalos elismerését is jelezhetné. Ezért azt javasoljuk, hogy a Bizottság készítsen tanulmányt egy ilyen logó bevezetésének lehetőségéről a magas színvonal megőrzéséhez szükséges minőségi kritériumok tiszteletben tartása alapján.

A mezőgazdasági termékek forgalmazására vonatkozó szabályok tekintetében az előadó úgy véli, hogy e szabályok **a piaci ügyletek átláthatóságának biztosítására**, valamint a fogyasztók – a nagykereskedőktől a végfelhasználókig – számára az árak, a méretek és a termékminőség összehasonlításának lehetővé tételére, továbbá az Unión belüli egyenlő versenyfeltételek szavatolására szolgáló eszközként megőrzik nagy jelentőségüket.

Az előadó támogatja, hogy választható alapon vezessenek be új fenntartott elnevezéseket, például a „**hegyi termékek**” vagy az „**alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó**” elnevezést. E fogalmak meghatározását közösségi szinten kell harmonizálni.

A fogyasztók gyakran összekeverik a termék feldolgozási helyének földrajzi jelzését maguknak a mezőgazdasági termékeknek a származási helyével, és gyakran nem tudják, hogy hogyan működik az élelmiszerlánc.

Az előadó úgy ítéli meg, hogy csak **az elsődleges termékek termelési helyének kötelező feltüntetése** nyújthat teljes mértékű tájékoztatást a fogyasztók számára az általuk megvásárolandó termékek minőségére vonatkozóan, mivel a termékek termelési ciklusban vesznek részt, amely jelentős hatást gyakorol a jellemzőikre a minőség és az élelmiszerbiztonság tekintetében. Az előadó ezenkívül reméli, hogy jogszabályt fognak alkotni a feldolgozott élelmiszeripari termékek származási helyének feltüntetésére vonatkozóan.

Másodsorban az előadó a földrajzi jelzések és a hagyományos különleges termékek szempontjait vizsgálta meg.

A földrajzi jelzések nemcsak gazdasági, hanem etikai, környezetvédelmi és társadalmi szempontból is nagy jelentőséggel bírnak az európai mezőgazdaság számára a termékek, valamint a helyszínük, és a vidék megőrzése és fejlődése közötti meghitt kapcsolatok tekintetében az idők folyamán továbbadott hagyomány, történelem, íz és egyedi ismeretek összefüggésében. Az előadó ezért úgy ítéli meg, hogy **a földrajzi jelzések nyilvántartására szolgáló három létező rendszert a jelenlegi formájában kell megtartani.**

Az OEM és az OFJ eszközök tekintetében az előadó azt javasolja, hogy e két földrajzi jelölési rendszert **továbbra is tartsák meg egymástól elválasztva**, mivel egy egységes védelmi rendszer létrehozása nem tudná figyelembe venni a sajátos különbségeket a termékek és a termelésük földrajzi területei közötti kapcsolatok jellege és szorossága terén, valamint a mezőgazdasági termékek termelésére, feldolgozására és gyártására vonatkozó különböző szabályokat.

Az előadó úgy véli, hogy a **szabályok egyszerűsítésére** van szükség, amelynek célja a vállalkozásokat terhelő bürokrácia csökkentése, de ez nem vezethet az európai termékek által jelentős erőfeszítések és beruházások következtében elért magas színvonal csökkenéséhez.

A földrajzi jelzések **hivatalból történő** védelme, mint az összes tagállam hatóságaira háruló kötelezettség tekintetében az előadó támogatja az 510/2006 rendelet felülvizsgálatát és a kifejezetten európai eljárások meghatározását.

A harmadik országok földrajzi jelzései tekintetében az előadó ezen jelzések nagyobb védelmét szeretné elérni a nemzetközi nyilvántartásokba történő felvétel és a WTO-rendszerben történő nemzetközi elismerés révén.

Végezetül az előadó megvizsgálta a támogatási és kommunikációs politikák szempontjait. Az előadó úgy véli, hogy az Unió minőségpolitikájának támogatása érdekében létfontosságú egy olyan **intenzív fogyasztóoktatási és –tájékoztatási kampány** lebonyolítása, amely a minőségpolitika sikere biztosításának eszközeként a különböző európai címkékre és garanciákra vonatkozik.

Az előadó úgy véli, hogy a mezőgazdasági termékek minőségével kapcsolatos kérdések létfontosságúak annak biztosítása érdekében, hogy a vásárlókat és a fogyasztókat megfelelően

tájékoztassák a termékek jellemzőiről. Az átfogó cél annak továbbra is történő garantálása, hogy az európai uniós termékek megvásárlása azt jelenti, hogy Európa különböző regionális hagyományából származó magas színvonalú termékekhez jutunk.